

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și strălănitare:
 Pe un an . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 712.

ROMÂNUL

BUDAUȘIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSECTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțumite publice și Los deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 apoiară.

Noii sprijinitori ai orfelinatului românesc.

De Dr. Ion Mateiu.

Din procesul unei cercetări succinte asupra desvoltării vieții românești mai recente din Ardeal, se desface în mod firesc, pentru orice observator inteligent al fenomenelor sociale, formula sigură a unui mare adevăr: nici una din ideile înalte și luminoase, chemate să evolueze spiritul public în direcția unei superioare înțelegeri a problemelor de adâncă și perpetuă valoare națională, n'a pătruns cu atâta putere de caldă și statornică cucerire, ca ideea mântuitoare a orfelinatului românesc din Sibiiu. Poate veți spune: iată un merit real al presei românești, conștiință de îndatoririle ce rezultă din rolul ei de îndrumătoare serioasă a opiniei publice. Voi răspunde: da și nu. Căci ori cât de prodigioasă ar fi activitatea de agitație a presei în favoarea unei idei, dacă această idee nu izvorește din adâncurile *subconștiente* ale sufletului național cu forța voluntară a trebuințelor mari și imperative, popularizarea ei dă greș și moare cu ultimele încercări nobile dar desperate ale idealistului incorigibil ce scrie însuflețit la gazeta de provincie.

Pentru ca ideile mari să poată pătrunde repede și permanent în conștiința populară, au nevoie de două elemente naționale: *necesitatea și oportunitatea*. În toate timpurile, ideile de largi și surprinzătoare prefaceri sociale, au fost determinate în biruința lor, de prezența și intensitatea acestor două impor-

tante criterii în spiritul de concepție și de judecată elementară al societăților omenești. Purcezând din admiterea acestei analize teoretice principiare, vom putea da fără nici o greutate, interpretarea logică și causală a rutei triumfale, pe care a străbătut-o ideea orfelinatului național cu o iuțea aproape necunoscută la noi sub raportul duratei. Ea a răsărit din sbuciumul înfrigorat al sufletului românesc, cu puterea de expansiune a marilor necesități organice, pe cari în clipe istorice, instinctul de răsă le scoate totdeauna la suprafață, în forma unor *imperative naționale*. Și lângă această interpretare sintetică, vom adăuga imediat al doilea adevăr: actualitatea răsboinică a prins în chip ferit în cadrele-i de vaiet și durere nemărginită, nota de oportunitate a ideii orfelinatului românesc.

Așa se explică taina de cucerire nelimitată, pe ale cărei aripi întinse se leagănă, în speranța întruchipării apropiate, instituția de înălțător umanism a neamului nostru. Când o idee, urmând impulsurilor imanente ale economiei de răsă, se coboară din sfera preocupărilor visătoare în câmpul primitor al realității productive, înseamnă mai presus de orice îndoială a minții, că ea este smulsă, din frământările mari de conservare instinctivă a sufletului național genuin. Și prin aceasta ea trece în conștiința masselor, cu notele de strălucire roboitoare ale adevăratelor *idei populare*.

În această succesiune de gândire, vom avea facultatea intelectuală de-a fixa cu toată siguranța convingerii, adevărul clar și atât de categoric al zilelor noastre răs-vrățite: ideea orfelinatului este prin logica

faptelor, una din rarile *idei populare* ale vieții publice actuale din Ardeal. Din seria interminabilă de dovezi, cari se îmbie scrutătorului conștiincios al mișcărilor sociale, vom alege un singur fapt, potrivit să verifice în sens integral cuprinsul afirmației noastre apodictice. Spuneam altădată, tot dela înălțimea acestei tribune de propagandă, că în centrul mișcării efective pentru înfăptuirea orfelinatului, va trebui să așezăm în mod firesc, alătura de preoțimea noastră luptătoare, pe cei ce prin rostul lor profesional sunt mai indicați să înțeleagă valoarea și necesitatea superioară a acestei arzătoare probleme de viață. Și dacă noi ținem să împodobim *dăscălimba românească* cu atribuțiile unei chemări atât de importante, această atitudine de justificată prevenire se explică ușor prin împrejurarea, că în lupta noastră de emancipare progresivă, trebuie să ne răzimăm pe acei factori direcționali, cari acolo în *satele* păstrătoare ale energiei naționale, sunt expresia intelectualismului îndrumător spre lumină. În urma unor preocupări statornice de ordin sufletesc, învățătorii au manifestat totdeauna un simț ales și o înțelegere pronunțată pentru curente de cultură și de progres obște, isvorite din mințea luminată a capetelor gânditoare ori din munca binefăcătoare a instituțiilor, chemate să susțină idealurile unui popor. Pentru noi deci, n'a fost o surpriză neașteptată însuflețirea caldă prin care ideea orfelinatului s'a repercutat în sufletul receptiv al corpului didactic primar.

Îndatăce problema s'a pus în discuție publică cu atribuțiile unei concretizări necesare, învățătorii și-au dat seama că asupra

Problema muzicii ardelenesti.

Domnului A. P. Bănuț.

Motto: „Doina și iar doina! Cântecul meu e versul de moarte a poporului la sezătoarea priveghiului... pământul îi e de lipsă... și aerul îl înecă... văzut-am flăcăi scuturându-și pletele... și fruntea lor a se încreți fără de vreme... florile de pe capul copilelor a se vesteji... și poporul căutând în beție uitarea necazurilor... Trist e cântecul în sărbătorile satului: „Birul îi greu, podvoada e grea. Bătrânii își ascund ochii plini de lacrimi, bărbații stau obidiți... cântecile se sfârșesc...”

...Iar în câmpie crește și pe deal iarăș crește o floare pentru popoarele suferinde... Nădejdea!”

I.

Pe scurt, prietene Aurel P. Bănuț: satira ta nu e la loc. Stările noastre artistice regretabile trebuie să stărnească în inima ta caldă de Român compătimire, părere de rău, dor de muncă și de cumva vei fi cutropit de gândurile negre: nădejde, dar nicidecum satiră.

Satira are rost în „Don Quijote dela Mancha” pentru că să dea lovitura de moarte romanilor aventuroase, în cari razele de lună se îngăunau cu surisele Esmeraldelor și jucau calaber cu faptele vitejești ale eroilor neîntrețuți.

Numărul popular pe 1 an 4 cor.

Satira avu rost în comediile lui Molière ca să împuțineze numărul ipocrițiilor și al delicatelor precioase, are rost în amărăciunea lui Swift ca să ne pună pe gânduri când examinăm acea problemă enigmatică ce se numește viața și firea omenească.

„Candid”, „Vainity fair” și „Sufletele moarte” erau de lipsă pentru a servi epocii lor drept fulgeri purificatori, iar noi cu toții aplaudăm când Eminescu nostru își ridică biciușca să dea lovituri binemeritate în progenitura de origine romană.

A da însă cu piciorul în biata noastră artă muzicală ardelenescă, cu atâta venin, cu atâta îndârjire, înseamnă crudelitate fără rost ca să nu întrebuițez expresiunea „sadism literar”.

Te întreb: suntem noi Românașii din Ardeal răspunzători pentru relațiunile noastre artistice mizere, nu sunt oare aceste efluxul inevitabil al stărilor noastre disolate politice și sociale?

Te întreb: cuvine-se ca să rîdem de mersul caraghios al unui schiop rănit în răsboiu, ori de gângăvitul unui surdo-mut nenorocit, pot să fie flecăriile unui copilăș obiect de satiră pentru că aceste nu corespund regulilor gramatice ori ale prosodieii?

Aceste stări regretabile ar fi — cred — de a se privi cel mult cu tristețe și nu cu satiră.

Năzuințele bune, fie ele de orice natură și în efect cât de primitive sunt de a se învrednici de

Prețul unui exemplar 10 fileri.

bunavoință, iar soldatul ologit merită compătimire, mângăiere, dar nu batjocură.

Pătruns de convingerea asta, nu cumva publicul cetitor prin articolul tău din numărul 14 al acestui ziar să fie dus și ținut în rătăcire, îmi țin de datorie ca adevărurile tale să le iau sub analiză și să-mi dau silința ca asupra lor să arunc lumina lor adevărată.

Dar ad medias res:

„Românul, cu cât o fi mai asuprit, cu atâta cântă mai mult. În „România liberă” se cântă cu optzeci la sută mai puțin, decât în Ardeal. Da, în țările de sub coroana sf. Stefan Românii cântă chiar peste limita permisă de „suferințele lor seculare”.

Cetind aceste cuvinte ale tale am constatat înainte de toate că Alex. Russo a înțeles mai bine însemnătatea cântărei poporului decât Tine.

„Doina și iar doina!” Răsună codrul și dealurile de horirea lucrătorilor și în seri line de vară din depărtare nespuse de dulce îți pătrunde la inimă doina fetelor și a feciorilor, cari se rein-torc dela câmp.

Jalnic plânge cântecul celui supărat, toată natura își zimbește de dulceața melodiilor de dragoste și par'că zângănesc armele la auzul cântecelor bătrânești.

Dar să lăsăm emfaza poetică. Cine nu știe că

Numărul popular pe 1/2 an 2 coroane.

lor se coboară ca o frumoasă și onorifică însărcinare, datorită supremă de-a introduce în satele noastre cea mai largă propagandă, pentru popularizarea unei idei atât de luminoasă în concepția și în urmările sale de fecundă înrăurire națională. Urmând preceptelor fundamentale de pedagogie științifică ei și-au inaugurat apostolatul prin gestul de proprie jertfire materială, oferind astfel poporului pilda concretă și dovada convingătoare a necesității instituției ce se va înălța la Sibiu. Dar ceace constituie nota de frumusețe specială în acțiunea de propagandă a învățătorilor, este pornirea simultană de-a angaja în serviciul acestei probleme naționale, și falanga imensă a elevilor din școlile noastre primare. Tendința învățătorilor de-a introduce în sfera de nobleță jertfitoare a marelui mișcări creștinești și miile de copii ai satelor noastre, reprezintă o valoare excepțională din două puncte de vedere egal de importante. Și anume: se va putea spune cu toată mândria, că instituția orfelinatului este cea mai populară operă, fiindcă ea s'a înălțat din ofrandele generoase ale tuturor elementelor cari constituie neamul românesc.

Din punct de vedere moral și național, acest fapt are o însemnătate uriașă, deoarece instituția se înfățișează ca o sinteză a voinței și energiei colective, din ale căror izvoare reconfortante își va lua, în permanență, apa fermecată de tineresc avânt ocrotitor. Prin urmare, ea va trăi cât și neamul, care i-a dat ființă. A doua calitate prețioasă ce-o ascunde mișcarea dascălilor, se găsește în momentul de admirabilă educație ce se dă elevilor prin participarea lor activă la înfăptuirea căminului național. Se știe, că o educație adevărată nu se poate concepe pe temeiurile false ale unei volatile memorizări de lecții pedagogice, ci mai presus de toate ea trebuie să isvorască din procesul sufletesc de intuiție personală a vieții omenești și vieții naturii. Contactul direct al copilului cu fapte și realități, este formula apodictică, în care cugetătorii contemporani, resumă ca într-o luminoasă maximă conducătoare, toată înțelepciunea pedagogiei științifice aplicată la educație. Astfel avem mulțumirea de-a con-

stata, că prin împrietenirea elevilor cu ideea orfelinatului, învățătorii noștri intră în chip norocos pe drumul unic și sigur al creșterii tinerimii, indicat de preceptele directive ale pedagogiei și evoluției umane armonice.

Prin activitatea săvârșită în această direcție, se făuresc sufletele fragede ale elevilor în sens național, primind caracterul lor liniile mari de sănătoasă și puternică expresie *sculpturală*. Voința, care se formează în condiții educative de un aspect atât de fericit, este nu numai nebiruită, ci are facultatea superioară de a-și desvolta energia productivă, chiar și în împrejurările cele mai neprielnice pentru activitatea omenească.

Iată pentru ce am încercat un sentiment de vibranta emoție și de neașteptată bucurie, când am cetit în zilele trecute scrisoarea duioasă pe care mi-au trimis-o elevii unei școli primare de pe Târnave. În rândurile lor aduse frumos pe hârtie, tremura strălucitor ca într'un joc de curcubeu, pulberea de raze bogate ale unor suflete virginale. Cum stau așa gânditor la masa mea de scris cu capul sprijinit în mâna stângă simt cum mi se proiectează în suflet cu semănătatea reveriilor argintate, toată imaginea școlii cămpenești din liniștea satului albit de zăpadă. În dimineața acelei zile, dascălul Miron pleacă la școală mai curând. Mintea lui este frământată de-un gând neobicinuit, care-l urmărește în taina serilor triste cu puterea nepotolită a marilor probleme eterne. Ascultând îndrumările înțelepte ale cărții sale, el și-a pregătit cu grijă schița, în care va pune astăzi toată căldura sufletului său. În starea aceasta de așteptare palpitantă, își dă seama mai bine ca altădată de nobleța rostului său mare în împărăția celor mici.

Cu fețele îmbujorate de asprimea dimineții geroase, gaminii simpatici intră grăbiți în sala încălzită, dau binețe și trec la locurile lor desfăcându-și strățile și aburindu-și stăruitor mâinile înghețate. Dascălul îi întâmpină cu privire de iubire părintească. După rugăciunea începătoare cântată în accente de miscătoare evlavie, el urcă catedra și stă o clipă învăluit în tăcere. Băieții nu vor fi chi-

nuiți azi cu silabizări de nume străine, căci dascălul desfăcut de robia ce-l mistuie, se coboară fericit, pe aripele sincerității, în *lumea lor sufletească*. Și înduioșat, el începe povestea tristă a bădiții Gheorghii dus la bătaie. Cei trei mititei cu chipuri senine, ocrotiți altădată de iubirea aprinsă a mamei lor stinse, plâng părăsiți în căminul lor rece și gol. Sărmana bătrână cu tremuru'n mâni și pe buze, încearcă să dea mângâiere nepoților, alintându-i în farmecul basmelor visătoare. Dar nopțile trec în spaima vedeniilor fantastice. Iarna îngrozitoare a războiului, din păduri sinistre cu spadasini plini de sânge, îi cutremură.

Speriați în somnul lor agitat, ei văd în depărtări necuprinse profilul de tată, cum aleargă vulturește în ploaia de foc infernal, fluturând cutele drapelului zdrențuit. Apoi arătarea halucinantă se pierde și ochii se închid obosiți. Așa se deapănă firul subțire al vieții lor năcăjite, când în amurgul unei seri posomorite biata bătrână cade grămadă în sughițurile unui plâns sfâșietor. Sărmanii copilași, de acum ei sunt *orfani*...

În glasul dascălului vibrează emoția cadencei de jale. Privirea lui blândă, se odihnește pe fețele contractate ale elevilor ce stau aiuriți, și poate niciodată sufletul nu i-a tresărit mai fericit ca acum, când se scaldă în limpezimea boabelor de mărgăritare calde ivite în ochii micilor auditori. Sub vraja cuvântului s'au muiat inimile, răsărind din adâncuri tănuite ca o frumusețe divină, sentimentul *simpatetic*. Dascălul a ajuns acum un necontestat stăpânitor de suflete și lucrarea psihologică se desvoltă cu siguranța succesului deplin. El spune elevilor în graiu convingător, că povestea dramatică a bădiții Gheorghii, o întâlnești cu aceleași note de invariabilă tristețe, în toate satele românești. Aceste mii de orfani cu părinții pierduți și casa destrămată, tremură părăsiți în colțuri de stradă fără hrana trupului și îngrijirea sufletului. Cuvântul Scripturii și porunca sângelui ne învață, că ei nu sunt ai nimănui, ci ai marelui familii românești, care este neamul nostru întreg. Ei sunt deci ai noștri prin toate suferințele și nădejile lor.

doina este singura mângâiere a Românului în suferință? Cine dubitează că ea este alvia în care poporul inconștient își descopere cursul liber al fluviului de sentimente, că e scutul impene-trabil al individualității sale naționale, un tezaur echivalent cu graiul, tradițiile și moravurile poporului și va rămânea în totdeauna oglinda cea mai fidelă a vieții sale interne?

Un asemenea factor documentător de inspirația unui neam nu poate să rămână indiferent față de împrejurările externe, la asta nu mai începe vorba.

Nu-i de luat dar în zeflema că la noi se cântă mai mult, decât în „țara liberă”. Cântarea este o armă naturală, menită nu numai a străluci cu ea la parade, ci și pentru a se apăra când e vorba de individualitatea națională, iar faptul că arma asta în regat e băgată în teacă și că nu o prea vezi strălucind, e chestia unei culturi încă primitive, abia răsărite.

Pentru a dovedi, că nu numai la noi e așa, să aruncăm o privire la muzicele popoarelor a căror gospodărie de stat mai lasă în urmă câte ceva de dorit.

Astfel la Irlandezi, Fini, Norvegieni, Poloni, Boemi și afară de noi chiar și la concetățenii Maghiari muzica s'a prezentat și se prezintă și astăzi nu numai ca un factor cultural, ci și ca un factor politic de conservare națională.

Tara cântărilor e Finlanda și nu Italia. Nicăiri pe lume nu sunt atâtea coruri bine instruite, atât de numeroase ca în țara asta. Corul universitarilor

din Helsingfors e cel mai bun cor bărbătesc pe lume. Oskar Merikanto, Robert Kajanus, Armas Järnefelt, Mielek, Erik Melartin și mai presus de toți Jean Sibelius sunt compozitori toți pătrunși de muzica națională.

Norvegienii (o țară care până în timpurile mai noi a stat cu Suedia cam în același raport ca Ungaria cu Austria) au cele mai multe cântări patriotice pe lume („For Norge”, „Kjaempers Födeland” „Mens Nordhavet bruser”) Nordraak, Kjerrulf, Svendsen și Grieg sunt reprezentanții muzicii lor naționale.

Sentimentul național a scos la iveală geniul lui Chopin, iar la Boemi pe Smetana și Dvorak Ungurii au cele mai frumoase comori de melodii de pe timpul luptelor lor naționale în frunte cu Rákoczi. Colecțiunea lui Káldy e o dovadă eclatantă, ce factor puternic e cântarea națională în viața unui popor.

Dar chiar și Germanii — cari azi sunt în poziția fericită de a-și privi arta lor muzicală aproape exclusiv ca un factor cultural — prestează o dovadă interesantă pentru ipoteza din care am pornit. Istoria cântecului lor cunoaște trei perioade (Max Friedländer: *Das deutsche Lied im 18 Jahrhundert*). Caracterul național atât de reliefat pe la 1550, dispăre până la începutul secolului al 17-lea aproape cu totul.

După epoca lui Luther urmează sub Ferdinand I, Maximilian II și chiar și sub Rudolf II, o perioadă de pace cu o bunăstare materială înflorită, dar fără element național în muzică. Cu erumpe-

rea războiului de 30 ani însă cântarea își recapătă rolul de conservare națională.

Elementul național întrucât ridică și înaintea muzica unui popor și întrucât alterează gustul estetic ar fi în sine un studiu interesant, dar prea m'as abate dela obiect.

Revin dară la referințele noastre muzicale, cari dau o dovadă eclatantă pentru a putea constata faptul că muzica este în raport strâns cu tendințele conservării neamului nostru.

(Sfârșitul urmează).

Gânduri.

Un secret al științei: *particula*, ce-o înțelege, din realitate, — o preface într'un simbol al realității *întregi*.

Inspirația este o femeie capricioasă, — îți zimbeste numai atunci, când nu-i dai atenție...

Și ceva fix — produce iluzia progresului. Priviți o spirală, ce se învârtă pe loc, — face impresia, că înaintea: un caz pentru multe altele.

Oare la teatru — ridicându-se cortina — vă încredeți în cele, ce se întâmplă pe scenă? — așa-i și cu natura: după ce îi ridicăm vălul, trebuie să-i delăturăm și masca...

Luclan Blaga.

De aceea ocrotirea și mântuirea lor din vultoaarea iadului plin de ispite pierzătoare, constituie cea mai frumoasă și mai necesară faptă a fiecărui suflet, ce se închină aceleiași legi și simte sfintele fioruri ale aceleiași limbi de strălucită moștenire națională. Iată pentru ce îmbrățișăm cu toată căldura bucuriei noastre curate, pe noii sprijinitori ai căminului din Sibiu, sub ale cărui calde și primitoare aripi frăților lor orfani vor găsi isvorul nesecat al iubirii paterne și al adevăratei educații românești.

Din acest spirit de admirabilă însuflețire colectivă, se înalță, plutind peste vremi, neliruitele forturi sufletești ale neamurilor ce-și simt o chemare pe lume.

Italia.

Arad, 28 Februarie.

L'Indépendance Roumaine rezumază în următorul chip evenimentul diplomatic dela Roma în legătură cu o inițiativă a Ententei pentru o unitate de purcedere în operațiuni:

Atențiunea europeană a fost îndreptată zilele trecute spre Italia. Călătoria ministrilor francezi la Roma și manifestațiile ententiste cu care au fost primiți lasă de bănuț că s'au luat hotărâri decisive privitoare la operațiunile militare din viitor. Adevărul este, că nu s'a strecurat încă nici un amănunt din aceste înțelegeri. Amândouă guvernele dela poalele Alpilor, de sigur nu țin să le dea în vileag.

Dintre cele patru țări ale ententei, Italia și Anglia sunt cele mai favorizate, întru cât pe pământul țării lor n'a călcat până aci picior de soldat dușman. Dela început Italia a purtat războiul pe teritoriul străin, și aproape de nouă luni soldații ei luptă cu eroism împotriva dușmanului lor. Criticele celor cari vor să facă comparația acțiunii generalului Cadorna și a rezultatului câștigat prin teritoarele ocupate, sunt foarte nejuste, trecând cu vederea enormele dificultăți ale teatrului de război și obstacolele îngrămădite de către inamicul rezistent, care a reușit să întărească toate colinele și defileurile.

Italianii în războiul din Alpi stau în fața armatei de elită a Austriei: Dalmațienii și Tirolezii obicinuiți cu viața din munți și urmărirea căprioarelor.

Constatarea dintre Briand, Bourgeois, Salandra și Sonnino n'au fost ținute în cadrele desbaterilor năzuințelor militare dezvoltate până acum din partea Italiei, năzuințe admirabile din toate punctele de vedere, ci mai cu seama asupra caracterului independent ale acestor năzuințe. În spiritul populației peninsulei intervenția militară, din primăvara anului 1915 a fost privită nu ca și o contribuție la războiul general cu devisa apărării intereselor comune, și mai puțin încă de un ajutor dat Triplei entente, ci un mijloc de realizare a revendicațiilor naționale ereditate ivite în avantajul unicel ocazii. *Journal de Débats* evidențiază, principala misiune a armatei regelui Victor Emanuel III de a cuceri provinciile iredente, fără preocupării la mișcările aliaților date pe celelalte teatre de război.

Geloasă de forțele sale, Italia nici până astăzi n'a pus în acțiune declarația de război făcută Turciei înainte cu șapte luni, nu s'a asociat luptelor din Dardanele. Guvernul din Roma și generalul Cadorna nu au alt interes decât frontul din Alpi și Valona.

„Din motiv analog, spune *Journal des Débats*, care n'a fost nici mai bun nici mai rău, Franța și Anglia au urmat aceeași cărare. Rezultatul a fost că nici Serbia nici Muntenegru n'au fost ajutate la timp oportun”.

Astăzi, când aproape jumătatea Albaniei este ocupată de către Austria, și soldații lor din vecinătatea Durazzoului sunt provăzuți de către mare și sunt aproape de dominația Adriaticei, necesitatea unei acțiuni comune, a unei solidarități intensive se impune din toată forța atât în Italia cât și în Franța. În curând se vor vedea pe fronturi rezultatele conferențelor recente din Roma.

Neutralitatea României nu este definitivă.

Declarațiile dlui I. I. Brătianu.

Pressa germană despre raporturile dintre România și împătrita-înțelegere. — Condițiunile alăturării României la puterile Quadruplei. — Cântăreț rus făcând spionaj în România? — Noui demersuri rusești pentru intrarea României în acțiune. — Declarațiile dlui Tache Ionescu referitoare la politica României. — România și Svedia. — Ministrul român din Londra la Sir Edward Grey. — Prolungirea sesiunii camerei române. — D. Brătianu în București. — Prohibirea exportului de petrol. — Schimbări în conducerea armatei. — Redeschiderea cursurilor la Universitatea din Iași.

Arad, 28 Februarie.

Din București se telegrafiază ziarului bulgar „*Balkanska Pošta*”:

În ultima zi a luni trecute, a avut loc, acasă la d. Brătianu, o consfătuire intimă la care au luat parte mai mulți fruntași aparținând partidului liberal. Primul ministru român le-a făcut o expunere a situațiunei externe, cu privire la atitudinea adoptată de România, le-a declarat că neutralitatea României nu este definitivă și că în curând această atitudine va trebui să fie părăsită. Evenimentele pe fronturile de luptă se desfășoară în așa fel, încât România va fi silită să intre și ea în acțiune.

Primul ministru român s'a ferit însă să declare în ce direcție va intra România în acțiune.

„*Deutsche Tageszeitung*” atrage atenția asupra faptului că presa franceză face în ultimul timp mari sforțări spre a atrage România și se preface că speră sau că crede, că România poate și vrea să intervie în mod decisiv în Balcani, deoarece Brătianu a înțeles până acuma în mod admirabil să-și păstreze mâinile libere. Presa franceză relevă în special faptul, că o înaintare simulantă a Anglo-Francezilor dinspre sud, a Rușilor și a Românilor dinspre nord, ar putea schimba cu totul situația și promite pentru aceasta României tot felul de lucruri frumoase.

— Este sigur, — spune „*Deutsche Tageszeitung*”, — că o parte din oamenii politici din București se vor mândri cu asemenea comentarii și promisiuni, Românilor prevăzători însă nu le va fi plăcut, că în Paris și Londra se spune, că atitudinea actuală a României înclină deja de partea Ententei și că este contra intereselor Germaniei și ale Bulgariei. Oamenilor conducători din București nu poate de asemenea să le fie plăcut, ca această constatare făcută de mult în Germania, care a fost contestată de Români, să fie interpretată în sensul unei amiciții recunoscătoare pentru Anglia și Franța. Conducătorii politici și militari trebuie de altfel să știe, că situația este cu totul alta ca în al doilea război balcanic. Trebuie să-și dea seama de forța și hotărârea armatei bulgare, că armata anglo-franceză dela Salonic este un factor foarte problematic, că Turcia joacă acum un rol cu totul altul ca atunci și că armata dela Salonic ar putea să dispară după primele lovituri de tun. Din această cauză orice om politic și orice militar trebuie să vadă în mod lămurit, că chiar și arta franceză de convingere nu va obține nici un rezultat practic în România”.

Corespondentul din București al ziarului „*Kölnische Zeitung*”, telegrafiază următoarele:

— În inima agitatorilor quadrupliști din

România, vizita regelui Bulgariei în Germania și Austro-Ungaria, deșteaptă sentimente dureroase. Caracteristic pentru felul cum se consideră în aceste cercuri situația politică este știrea că România ar pune următoarele condițiuni pentru a se alătura Quadruplei: menținerea Salonicului, restabilirea Serbiei și Muntenegrului, ocuparea Bucovinei și Galiciei, o victorie definitivă în Carpați și cucerirea Constantinopolului.

Această întreagă listă de bucate ar trebui s'o consume Quadrupla, pentru a obține după masă armata română.”

Ziarul „*Steagul*” din București publică următoarea știre senzațională:

„Acum câteva zile, baritonul rus *Boris Mezentzoff*, cunoscut publicului nostru din numeroasele concerte pe cari le-a dat atât în Capitală cât și în provincie, a încercat să-și pună capăt zilelor, trăgându-și un foc de revolver în regiunea inimii.

Transportat în stare gravă la spitalul Colțea, grație îngrijirilor medicale primite, el și-a revenit într'atât încât a putut fi transportat la Sanatorul Sf. Elisabeta, dela Șosea.

Asupra acestei sinucideri, a planat și planează încă cel mai mare mister. Persoanele inițiate cred totuș a ști că motivul care a împins pe Mezentzoff la acel act desperat este faptul că a fost prins în flagrant delict de spionaj.

Mezentzoff, care este ofițer de rezervă rus, luase parte la începutul războiului european la luptele din Prusia orientală și Polonia rusească.

El se afla în Capitală de pe la începutul lui Septemvrie.

Semioficiosul „*Utro*” primește din București următoarele interesante informațiuni, în legătură cu oarecari demersuri făcute de Rusia pentru ieșirea din neutralitate a României:

În cercurile politice se comentează foarte mult ultimele demersuri făcute pe lângă guvernul român, de către guvernul rus, cu scopul de a afla care va fi atitudinea României, față de perspectiva unei mari ofensive pe care statul major rus o plănuiește pentru luna Martie sau Aprilie.

După toate probabilitățile, obiectivul acestei ofensive va fi Bucovina. De aceea, guvernul din Petrograd cere să se asigure, de pe acum, de viitoarea atitudine a României.

Fără să precizeze, demersul rusesc vorbește despre eventuale concesiuni pe cari Quadrupla le-ar face României în Transilvania în caz de victorie. În aceeași propunere se mai spune că România ar mai căpăta și partea de sud a Bucovinei în cazul când Ro-

mânia ar sprijini în mod activ acțiunea Rusiei în Bucovina.

Rusia mai cere să i se permită trecerea trupelor rusești prin județul Dorohoi, pentru a putea înconjura flancul inamic.

D. Brătianu ar fi declarat că atâta timp cât România își va urma politica de neutralitate, guvernul român se va împotrivi cu arma în mână oricărei încercări de a se viola neutralitatea României, de orice parte ar veni ea.

Ziarul „Adevărul” publică o declarație a dlui Take Ionescu, în care cunoscutul șef de partid combate iarăși curentele favorabile puterilor centrale din România și inzistă pentru o colaborare cu Ententa. Cu toate succesele de până aci ale Germaniei, d. Take Ionescu crede în victoria finală a Ententei. Ceeace îl indispune și mai mult pe d. Take Ionescu în contra puterilor centrale e apoi aversiunea față de Maghari, pe care nu dorește să-i vadă întărindu-se în dauna elementului românesc.

Revista suedeză „Svensk Loesen” regretă lipsa unei legății suedeze la București și spune că tocmai cu România, Suedia are nevoie de un contact intim. România și Suedia se mărginesc cu Rusia. România are o iredentă în Basarabia ca și Suedia în Flandra. Dintre Statele neutre, România și Suedia sunt singurele, cari pe baza forțelor lor militare și a situației lor strategice, mai sunt de o importanță oarecare pentru sfârșitul războiului european.

Ar trebui să ne deprindem în Suedia cu ideea — scrie revista în chestiune — că o alianță cu România, în sensul ca să ne ridicăm în comun și alături de puterile centrale contra Rusiei, ar fi de ajuns pentru ca să îngenunchie imperiul moscovit.

Exclus nu e ca să n'avem nici măcar nevoie să tragem spada contra ei. S'ar putea întâmpla ca numai amenințarea unei colaborări cu România să fie suficientă, pentru a realiza aspirațiile noastre naționale și de a grăbi astfel apropierea păcii.

Suedia ar repurta în acest caz fără vărsare de sânge o victorie hotărâtoare și și-ar vedea astfel încoronată politica ei de neutralitate activă printr'un strălucit triumf.

Din Londra se anunță: Ministrul României la Londra a avut o lungă convorbire cu ministrul de externe Sir Grey la ministerul afacerilor externe.

Indépendance Roumaine e informat că sesiunea camerei române va fi prolongită până în 15 Martie.

Primul ministru d. Brătianu după cum se anunță s'a întors Sâmbătă dela Florica la București.

Guvernul român a interzis telegrafic trecerea ori cărui transport de petrol pentru Austro-Ungaria sau Germania.

Trenurile cu cisterne cari erau în drum spre graniță au fost oprite în gățile Câmpina, Ploești și Predeal.

Se anunță din București: La 1 Aprilie vor fi trecuți în rezervă din oficiu mai mulți ofițeri superiori, printre cari și cinci generali de divizie, ajunși la limita de vârstă a gradului lor.

Conflictul dintre studenții și senatul Universității din Iași după cum se anunță s'a aplanat. Pe azi Luni s'a anunțat deschiderea cursurilor. Universitarii declară că vor asculta cursurile în liniște și ordine, roagă însă senatul să supună unei noi cumpăniri chestia studenților pedepsiți pentru că au demonstrat la cursul profesorului d. Arion Virgil. Rectorul d. Stere a ordonat în urma acestora redeschiderea cursurilor.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 28 Februarie.

În primul nostru de azi se face amintire despre „scrisoarea dătoasă, pe care mi-au trimis-o elevii unei școlae primare de pe Târnavă”. Scrisoarea este a elevilor școlaei gr. or. române din Agârbiciu (protopopiatul Mediaș), cari dimpreună cu bravul lor învățător *Miron Racoța* au adunat și ei 20 cor. pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Suntem fericiți, că însuflețirea pentru orfelinatul românesc dela Sibiu a străbătut până în sufletele fragede și primitoare ale dulcilor copilași români. Acestea suflete poartă în ele viitorul neamului nostru și cum acest neam este sărac și răslet el se poate înălța numai prin neîncetate jertfe din partea tuturor. Pentru aceea are rost cu adevărat istoric faptul, că simțul de jertfă pentru binele obștesc, care este binele fiecăruia, este sămănat în sufletele roditoare ale pruncilor români.

Iată după scumpii școlari români din Pecica, după cei din Deda, vin acum școlarii din Agârbiciu să deie și ei filerii lor pentru orfelinatul românesc din Sibiu. Ei doresc ca scrisoarea lor să se publice în *Românul*, „căci — spun dânsii — poate se vor afla și astfel de școlari, cari urmându-ne vor putea ușor alerga cu câte două cărămiduțe”. Noi cu toată dragostea le împlinim rugămintea și reproducem aci scrisorica lor întocmai:

„Prea Onorate Domnule Revizor!

La statul și indemnul bunului nostru învățător Miron Racoța ne grăbim și noi școlarii dsale a alerga fiecare cu câte o cărămiduță la întemeierea orfelinatului românesc din Sibiu.

Dee preabunul Dumnezeu ca cărămiduțele noastre să fie bineprimite și ca să fim urmați de mii de școlari români.

Lista contribuenților V'o trimitem cu supusa rugare ca să binevojiți a o publica în Românul, căci poate se vor afla și astfel de școlari, cari urmându-ne vor putea alerga cu câte două cărămiduțe.

Suma de 20 cor., ca rezultat al acestei colecte, Vi-a trimis-o bunul nostru învățător ieri.

Agârbiciu, la 4 Februarie 1916.

In numele școlariilor școlaei gr. or. române:

Aron Boariu, Elena Muntean,
Tuliu Racoța, Viorica Breța,

Colecta este următoarea:

Din cl. I: Moise Ötvös 22 fil., Marie Făgețan 4 fil., Lucreția Mihai 20 fil., Ana Bărză 10 fil., Ana Dorca 10 fil., Rafila Sasu Dorcuța 10 fil., Ioan Boariu 10 fil., Ioan Grozavu 4 fil., Ioan Băcilă 10 fil., Ioan Molta 8 fil., Marie Mordășan 3 fil., Nicolae Porime 6 fil., Ana Sasu 4 fil., Ioan Pura 4 fil., Marie Vintilă 6 fil. — Din cl. II: Tuliu Racoța 30 fil., Rafila Boariu 10 fil., Ioan Mihai 10 fil., Avram Borbel 10 fil., Ana Drusan 14 fil., — Din cl. III: Ilie Oltean 10 fil., Dionisie Radu 10 fil., Ioan Văsiu 10 fil., George Dragoiu 10 fil., Dinu Jiga 8 fil., Paraschiva Sasu 8 fil., Ioan Făgețan 10 fil. — Din cl. IV: Nicolae Făgețan 22 fil., Crișan Baci 16 fil., Marie Lazar 10 fil., Rafila Oltean 24 fil., Ioan Chisăliță 20 fil., Marie Boariu Bălău 10 fil., Nicolae Micu Dănilă 10 fil., Ioan Micu 16 fil., Sofia Dragoiu 30 fil., Du-

mitru Petrișor 18 fil. — Din cl. V: Marie Cloțan 10 fil., Ana Muntean 10 fil., Marie Văsiu 22 fil., Dumitru Mihai 20 fil., Marie Trifu 20 fil., Paraschiva Rotariu 14 fil., Lucreția Boariu 10 fil., Ilie Coman 18 fil., M. Băcilă 20 fil. — Din cl. VI: A. Boariu 36 fil., M. Câmpian 20 fil., El. Muntean 20 fil., V. Breța 16 fil., M. Micu Soanea 24 fil., Toma Curca 12 fil., Nicolae Lupu 20 fil., Paraschiva Trifu 18 fil., Stefan Pătru 10 fil., Marie Hentea 16 fil., Dumitru Boariu 28 fil., Ioan Prundu 12 fil., Ana Suci 10 fil. — Din cursul de repetiție: Emil Triu 10 fil., Avram Dragoiu 20 fil., Aurel Boariu 10 fil., Antoniu Coman 10 fil., Ilie Pologea 10 fil., Nicolae Cloțan 10 fil., Ioan Trifu 10 fil., Nicolae Petrișor 10 fil., Nicolae Văsiu 10 fil., Ilie Prundu 10 fil., Ilie Rotariu 10 fil., Laurențiu Sasu 10 fil., Ispas Borbel 10 fil., Rafila Breța 10 fil., Rafila Mordășan 10 fil., Salomia Drujic 10 fil., Anica Dragoiu 10 fil., Ana Mihai 1. Pavel 20 fil., Nicolae Micu 10 fil., Sofia Vintilă 20 fil., Carolina Muntean 10 fil., Marie Cloțan 10 fil., Valer Porime 10 fil., Rafila Popa 10 fil., Marie Petrișor 10 fil., Cornelia Trifu 10 fil., Ioan Oltean 10 fil., Ana Curca 10 fil., Lucreția Rotariu 10 fil., Nicolae Ötvös 10 fil., Miron Racoța, învățător 9 cor. 02 fil. — Total 20.57 cor. Subtrăgându-se spesele: 1. Porto poștal cu trimiterea banilor 12 fil. 2. Porto poștal cu trimiterea listei 45 fil. = 57 fil., Rămân 20 cor., adică douăzeci coroane.

Observăm că acești bani s'a trimis la Sibiu, nu la „Românul”.

La „Românul” au mai intrat următoarele contribuiri:

1. Colecta preotului Eftimie Lăpăduș din Căvăran (banii au sosit, lista contribuenților încă nu):

Suma 27.50 cor.

2. Colecta lui Alexandru Leca Morariu din Leov dela ostașii regimentului bucovinean No. 41:

Gavril Covalschi 20 cor., Vichentie Jemna 20 cor., Dumitru Gavrilescu 10 cor., Gavril Roteliuc 10 cor., Radu Boldur 3 cor., Gavril Leonte 2 cor., Alexandru Leca Morariu 50 cor. — Suma 115 cor.

3. Colecta sublocotenentului Alexandru Bărbos, Feldpost 43, dela regimentul de artilerie No. 8 de honvezi, bateria 4:

Alexandru Bărbos 6 cor., Ioan Vlad 4 cor., Victor Căprariu 1 cor., Iacob Mustea 1 cor., Achim Căprariu 1 cor., Petru Lupulescu 1 cor., Pavel Martin 1 cor., Ioan Miculescu 2 cor., Nicolae Șerban 1 cor. — Suma 22 cor.

4. Colecta mașinistului Ilariu Baci dela centrul de electrică a Clujului în Someșul-rece:

Ilariu Baci mașinist 10 cor., Maria Pozgi n. Baci 5 cor., Ioan Hazi tizedes (Teiuș) 1.40 cor., Ioan Corojan fraiter (Potfalău) 1.40 cor., Ioan Cărlig (Bociu) 1 cor., Ioan Onac (St. Mihai) 50 fil., Ioan Cadiș vigil silvic 5 cor., Maria Cadiș n. Mariș 5 cor., Ioan Bunea (Râmet) 1 cor., Ioan Frink 1 cor. — Suma 31.30 cor.

5. Dela Ioan Andreescu din Voivodinți în loc de cunună peritoare pe sicriul neuitatului său fiu Virgil Andreescu:

Preotul Ioan Andreescu 50 cor., preotul Solomon Andreescu 20 cor., preotul Teodor Șandru 5 cor. — Suma 75 cor.

6. Colecta dlui preot militar Liviu Biro dela feciorii aplicați la „Sanitäts-Anstalt” No. 15 și apoi dela feciorii companiei 16 a regimentului 33 cu prilejul când părintele Biro a liturgisit în 6 Februarie n. a. c. la acea companie.

Colecta dela Sanitäts-Anstalt No. 15 este aceasta:

George Ardelean (Macea) 2 cor., Milan Andrici (Moldova-veche) 2 cor., Constan Avram (Hezeris) 5 cor., Damian Boldea (Bisztracseres) 5 cor., Nicolae Iacobescu (Valeaboului) 5 cor., Romul Bălu (Farkasfalva) 3 cor. — De tot 22 cor.

Colecta dela compania 16 a regimentului 33 este următoarea:

Florian Vug (Conop) 5 cor., Libertin Johann (Körösbökény) 5 cor., Rad Ștefan (Buteni) 2 cor., Ilie Coloja (Buteni) 2 cor., George Avramescu (Ususău) 4 cor., Demetriu Ardelean (Chisoda) 2 cor., Lungor Johann (Nădab) 2 cor., Petru Rus (Ghiulavarșand) 2 cor., Petru Indricău (Temes-Monoștor) 3 cor., Savu Incescu (Cicir) 2 cor., Demetriu Triiff (Pauliș) 2 cor., Teodor Tudor (Covăsinț) 2 cor., Petru Olariu (Cociuba) 2 cor., Teodor Vorindan (Socodor)

4 cor., Todor Horga (Șepreș) 2 cor., Crăciun Păsărilă (Pelecsikefalva) 2 cor., Vasile Blacău (Ravna) 2 cor., Ioan Rusanda (Petroman) 4 cor., Iulian Lazar (Șistaroveț) 2 cor., Farkas György (Zarând) 1 cor., Ioan Selejan (Zarând) 1 cor., Nica Ignișa (Târnova) 2 cor., Iosif Nicoară (Totvărădia) 5 cor., George Mercea (Curtici) 2 cor., Teodor Pasc (Semplac) 2 cor., Ioan Ardelean (Pâncota) 2 cor., Pavel Pop (Prăjești) 2 cor., George Mărcuț (Pitul-mare) 2 cor., Vasile Bașcarea (Șoinuș-Buceana) 2 cor., Petru Miron (Șiclău) 2 cor., Iencsi György (Borosberény) 2 cor., Ioan Sârb (Draut), Nesin Keresztin (Vinga) 2 cor., Petru Ciurdar (Șiclău) 2 cor., Vasile Cobilaș (Fiscut) 2 cor., Iustin Măguran (Secaș) 2 cor., Alexandru Lupu (Pacafalva) 1 cor., Alexandru Tomuț (Mocirla) 1 cor., Ioan Mocuța (Curtici) 2 cor., George Oprin (St. Nicolaul-Mic), Petru Roșu (Macea) 2 cor., Ilie Mărușteriu (Sîmitea) 50 fil., George Mara (Galșa) 50 fil., Pavel Mic (Somoșcheș) 2 cor., Ioan Savescu (Chelmac) 2 cor., Adam Toader (Minead) 2 cor. — *In total 103 cor.* (Meritul la rezultatul frumos al colectei îl are sergentul major *Florian Vugu din Conop.*)

7. Colecta preotului gr. cat. Alexandru Nossa din Komlósujfalu (colectă întreprinsă în comuna Trestia; banii ni-au sosit, dar lista contribuțiilor încă nu):

Suma 18 cor.

8. A mai contribuit doamna Mărioara Muntean din Idiciu 40 cor.

Reasumare:

Colecta de sub Nr. 1.	27.50 cor.
Colecta de sub Nr. 2.	115.— cor.
Colecta de sub Nr. 3.	22.— cor.
Colecta de sub Nr. 4.	31.30 cor.
Colecta de sub Nr. 5.	75.— cor.
Colecta de sub Nr. 6.	125.— cor.
Colecta de sub Nr. 7.	18.— cor.
Colecta de sub Nr. 8.	40.— cor.
Suma:	343.80 cor.
Transport din Nr. 34	13,834.97 cor.
In total	14,178.77 cor.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 26 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus și Italian: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul sudostic: Trupele noastre au înaintat până la strămtorile din nord și ost dela Durazzo.

Berlin, 26 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Comunicat ulterior spunu că în noaptea de 25 Februarie am respins la ost dela Armentiers înaintarea unei coloane engleze. În Champagne, Francezii au atacat tranșeul situat la sud dela St.-Marie a Py ocupat de noi la 12 Februarie. Am reușit să intre în cel dintâi tranșeu pe o lățime de 250 m. Pe linia de războiu la ost dela Maas, în prezența împăratului am reușit să facem o înaintare importantă. Bravele noastre trupe au eucerit vârful situat la sud-vest dela Louvenont, localitatea Louvenont și pădurea din partea ostică. Regimentele de Brandenburg au înaintat până la întărirea localității Douamont, luându-le cu asalt. S'a nimicit rezistența dușmană de pe platoul Weuvre, și pe toată linia dela Marcheville spre sud dela drumul național Metz-Paris. Trupele noastre gonesc dușmanul. Comunicatul de ieri despre ocuparea satului Champneuville a fost bazat pe o informație falsă.

Pe frontul oriental: Afară de luptele de patrulă, evenimente de importanță nu sunt.

Pe frontul din Balcan: Situația e neschimbată.

Budapesta, 27 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Nici un eveniment important.

Pe frontul Italian: Afară de luptele vehemente artileristice date alaltăieri pe frontul dela malul mării, în mai multe puncte s'au dat și ciocniri de trupe de infanterie. În zorile zilei, câteva baterii ale trupelor de apărare dela capul Goriției, au dat un asalt la Parma și surprinzând dușmanul care dormia au prăbușit un tranșeu și s'au reîntors cu 46 prizonieri. După puternice preparative artileristice de pe platoul Dobendo, infanteria dușmană a atacat tranșeele noastre la ost dela Polazza și pe ambele părți a muntelui San Michel. Am respins Italianii în lupte foarte sângeroase și am făcut 127 prizonieri dintre cari 6 ofițeri. Ziua de ieri a trecut în liniște. Am bombardat pozițiile dela Tarvis.

Pe frontul sudostic: Durazzo a fost ocupat azi dimineața de către trupele noastre. O coloană a noastră, împotriva canonadelor de pe vasele italiene, a înaintat pe fâșia de pământ din nord; în cursul zilei a ajuns la 6 klm. distanță dela Durazzo. Înaintarea trupelor de pe fâșia de pământ sudică a fost împiedecată de către tunurile de pe vasele italiene, multe batalioane însă, târându-se, înotând și cu ajutorul plutelor au ajuns la capul podului la ost dela Durazzo și au respins ariergardele italiene de aici. În zori de zi, un batalion al nostru a intrat în orașul cuprins de flacări.

Berlin, 27 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În mai multe puncte a liniei de luptă s'au dat focuri de artilerie și granate. La sudost dela Ipern am respins un atac englez. Pe vârfurile situate la dreapta Maasului, cu noi forțe Francezii au încercat în cinei rânduri reocuparea fortificației dela Douaumont. I-am respins sângeros. Spre vest de aici, trupele noastre au ocupat astădată localitatea Champneuville, Cotes de Talou și au înaintat până la partea sudică a pădurei situată la nordost dela Brast. Au ocupat cu asalt întărirea extinsă dela Hardaumont. Pe șesul Weuvre, linia germană înaintază luptând cu eroism în direcția Cotes Lorainel. Comunicatele de până acuma anunță numărul prizonierilor nerăniți, ureat la 15.000. Diviziunile noastre de aeroplane din Flandra și-au repetat atacurile date împotriva lagărilor dușmane. Bombele dușmane aruncate deasupra orașului Metz au omorât și rănit 8 locuitori și 7 soldați, câteva case au fost atinse. În luptele acierne și cu ajutorul tunurilor noastre de apărare am împușcat două aeroplane franceze. Personalul, printre cari doi căpitani i-am făcut prizonieri.

Pe frontul oriental și din Balcan: Nici un eveniment de importanță.

În atențiunea celor ce ne trimit bani.

Persoanele, cari trimit sume de bani prin mandat postal, sunt cu inzistență rugate a scrie pe dosul mandatului (partea liberă a couponului) în ce scop anume se trimite suma. Când aceasta nu este posibil — fie din orice motiv — să ni se arate prin o scrisoare (recomandată) destinația banilor. — Scrisoarea e bine să se trimită înainte de expedierea banilor, așa ca pe când ne sosește suma, să avem deja avizul în chestie.

Adeseori ni se trimit bani fără nici o lămurire, chiar și din ținuturi unde este permis a uza de couponul mandatului postal. În astfel de cazuri, prin cereri de lămuriri, depozitari și contări ni se face lucru degeaba.

Pentru evitarea astorfel de cazuri, cel puțin pentru viitor, ne adresăm cu această ocaziune mai vârtos către abonații noștri de pe câmpul de luptă (Feldpost), dar în acelaș timp și celor de acasă, cari ne trimit bani colectați pentru anumite scopuri de binefacere. Colectele trebuiesc trimise, totdeauna înainte de expedierea banilor, cu câteva zile.

Ținându-se seamă de rugămințile noastre, pe lângă că se vor putea evita multiplele neînțelegeri, cari obvin în atari cazuri — ni se va ușura și munca noastră, fiindcă nu va trebui să cerem lămuriri și să ținem mereu lucrurile în evidență.

Atât colectele, cât și sumele de bani se vor adresa *Adm. ziarului „Românul”* și nu la adresa persoanelor private. Librăriile ne socot anumite taxe pentru astfel de servicii.

Administrația ziarului.

Improprietărea țăranilor în România.

Arad, 28 Februarie.

D. prefect Anghel publică următorul articol într'o revistă din regat cu privire la improprietărea țăranilor:

În anul acesta 1916, se împlinesc cei 32 ani, cu cât constituția revizuită în 1884 prelungia termenul pentru care legea rurală din 1864 declarase inalienabile (neînstreinabile) pământurile sătenilor improprietăriți.

La 64 când s'a făcut improprietărea clăcașilor, legiuitorul prevăzător de atunci și-a zis că noul proprietar de pământ pe care-l creia, lipsit de umelte, lipsit de credit, neavând încă deprinderea de a cultiva pământul pe cont propriu — va întâmpina atâtea greutăți, va fi înconjurat de atâtea primejdii, încât poate că la un moment de desnădejde să se îndemne să vîndă pe nimic lotul de pământ ce abia a dobândit și astfel iar să rămâie fără loc de hrană, sau să-și ia lumea în cap.

Și atunci s'a prevăzut în lege această măsură de prevedere de a se împiedeca înstreinarea acestor pământuri la alte persoane decât la săteni sau la familii de săteni.

Cât de trebuitoare era o asemenea măsură se vede din faptul că ceea ce nu se mai putea face pe față, s'au îndemnat cei din albăstrime, care pusese ochiul pe pământul sătenilor să o facă pe căi piezișe, prin mijloace viclene. Spre a dejuca aceste apucături a trebuit să vie așa zisa lege interpretativă din 1879, care să lămuirească că sunt oprite și declarate nule de lege nu numai înstrăinările fățișe prin orice chip, dar și cele dosite sub închipuirea unor închirieri pe termene foarte lungi.

Or din anul acesta toate aceste împiedecări a înstrăinării pământurilor foștilor clăcași, ale însurășeilor și ale cumpărătorilor de loturi mici din proprietățile statului, cădeau cu totul.

Dela 1916 înainte sătenii puteau să-și vîndă proprietățile oricui, iar speculatorii, cămătarii satelor, puteau să se întindă nesupărați ori cât și să pună mâna pe toate pământurile sătenilor pe cari vitregia vremurilor i-a ruinat și i-a adus la sapă de lemn. Lăcomia cămătarilor nu mai avea pe viitor nici un frâu.

Ce prefacere în înfățișarea satelor noastre era să aducă o asemenea schimbare a așezământului nostru, această trecere dela opreliște la libertatea absolută, numai Dumnezeu poate să știe. Un mai bine nu putea să fie, dată fiind sărăcia sătenilor noștri, greutatea lor de a lupta cu nevoile și de a-și putea păstra bucățile lor de pământ azi ca și la 64. Ba chiar dacă asta era greu pentru acei ce au fost improprietăriți la 64 pe loturi întregi, cu atât mai anevoie câtă să fie azi pentru urmașii acelora, căci între aceștia loturile dela început s'au fărâmițat prin moștenire de au ajuns așa de mici că pe ele cu greu își poate agonisi hrana un Român.

Pe de altă parte primejdia nevoiei care să silească pe cei slabi să-și vîndă pământul pe nimic dacă a fost tot timpul vie în cei 52 ani dela 64 până azi, cu atât mai simțită urma să fie anul acesta când războiul bănuie dealungul granițelor țării, când mulți din locuitorii rurali și-au petrecut tot timpul în concentrări, și și-l vor mai petrece încă, fără a putea agonisi nimic pentru casă și când suntem poate în ajun de a intra și noi în luptă, în danțul acesta năpraznic care sguduie din temelii omenirea întreagă.

Din nenorocire însă s'a găsit un deputat care să vie în Camera cu un proiect de lege prin care să prelungescă veleatul acesta al împiedecării înstrăinării la alții decât la săteni a pământurilor rurale.

Nădăduim că acest proiect de lege nu va întâmpina nici o împotrivire, ci va avea și sprijinul guvernului ca să poată trece fără greutate prin ambele Camere.

Până să înfăptuiască reforme mai folositoare în folosul țărâniei și pe care țara le așteaptă cu atâtea nerăbdare, pot deocamdată Camerele să facă măcar atât.

Războiul european.

Comunicat rus despre luptele de pe frontul oriental.

Petrograd. — „Agenția Westnik” a transmis ziarelor următorul comunicat oficial al cartierului general rus:

„La Schlosseberg, lângă Dwnisk, artileria noastră a canonat atrupamente considerabile de Germani, în mod activ ocupate la lucrări; Germanii au fugit. La Illuxt am făcut să explodeze cinci cuptoare de dedesubtul a cinci blockhausuri germane; am ocupat gropile formate de explozie. Pentru posesiunea celor două pălunii extreme s'a angajat o luptă inversunată. În cele din urmă am menținut aceste două pălunii. În ziua de 19 Februarie, pe la orele 11 seara, avioanele noastre au aruncat mai multe bombe peste gara și orașul Buceaci. În urma căderii unei bombe grele s'a zărit o vâpaie roșatică și un fum puternic. Aeronava noastră „Vtoroi” a aruncat peste gara Monastjisko zece bombe de câte doi puzi și cinci de câte cinci puzi și o ladă de săgeți. Pe Nistru, în regiunea Usieczko, focul nostru a reprimat întâririile elementelor adversarului de a se apropia de retrașamentele noastre.

Serbia nu poate încheia pace separată.

Belgrad. — Ministrul de finanțe sârb *Veljovic* întors de curând la Belgrad a făcut unui ziarist următoarele declarații: Muntenegrul a rezistat cu energie până în clipa din urmă și numai din calea totalului dezastru și-a ales acest mijloc desperat de refugiu. *Serbia nu poate urma pasul aliatului său, fiindcă anume legături riguroase față de ceilalți aliați o silesc să continue războiul. Serbia nu poate încă încheia o pace separată.*

Cine conduce acum armata rusă.

Stockholm. — „Russkij Invalid” anunță că pe frontul de luptă Riga-Dünaburg, armata rusă e comandată de generalul Plehve, Radko Dimitriew (generalul bulgar renegeat) are comanda asupra întregului cerc fortificat Ustvinsk. E probabil că generalul Ruski să se întoarcă din Caucaz și să ia comanda pe frontul rusesc dela nord.

Pe frontul basarabean e liniște.

Cernăuți. — Pe frontul basarabean pauzează orice acțiune de războiu. De două zile nu s'a dat nici o împușcătură. A încetat și activitatea artileristică. La 21 Februarie a început să ningă. În multe puncte a liniei de războiu troienele de zăpadă ating înălțimea de 3 m. În nordul Basarabiei din cauza ninsorilor, trenurile rusești nu mai circulă și stagnează și deplasările de armată.

Lupte în Marea Nordică.

Berlin. — Lui *Taegliche Rundschau* i se anunță din Copenhaga: De către Kattegat la malul Mării Nordice din Jutlanda s'au auzit ieri puternice bubuituri de tun, cari în momente date au fost atât de vehemente încât s'au cutremurat ferestrele și lămpile caselor dela malul mării. În direcția nordvestică se văd în zare nori de fum proveniți de sigur pe urma vaselor de războiu.

Liniștea dela Salonic.

Salonic. — Situația e invariabilă. Lupte între patrulă nu s'au dat zilele din urmă. Activitatea aeroplanelor pauzează de ambele părți. Organizarea și gruparea trupelor franceze continuă mereu în direcția Vodeni și peste Vardar.

Acțiune navală germană în Baltică.

Stockholm. — Din Petrograd se anunță: „Nowoje Wnemja” comunică că Germania are intenția să întreprindă o acțiune în Marea Baltică. Societățile de asigurare refuză de pe acum să primească asigurări pentru navele scandinave. La Kiel se desfășoară o mare activitate. Zilnic sosesc acolo numeroase trenuri cu muniții și soldați.

Noui aeroplane franceze.

Zürich. — Ziarele franceze anunță că în curând vor intra în activitate o serie nouă de ușoare aeroplane franceze de vânătoare, cari vor fi cele mai periculoase adversare ale Zepelinurilor.

Portugalia sechestrează vapoarele austro-ungare și germane.

Lisabona. — Portugalia a sechestrat 35 vapoare germane în portul Tajo. Ambasadorul Portugaliei la Berlin a declarat că acest sechestr nu trebuie considerat ca un act de dușmănie. Portugalia dă toate garanțiile posesorilor acestor vapoare.

Armata Ententei la Salonic.

Lugano. — După ziarele din Smirna, trupele Ententei în Salonic se urcă la 300.000 oameni. Se așteaptă pentru zilele următoare debarcarea de încă 100 mii soldați. După aceea va începe ofensiva contra Bulgarilor.

Scrisoarea lui Wilson către senatorul Stone

Agenția Reuter anunță din Washington:

Președintele *Wilson* în scrisoarea adresată către senatorul *Stone* spune, că atitudinea viitoare anunțată ce se va pune în practică de către puterile centrale în războaiele submarinelor, este în categorică contrazicere cu garanțiile ce le-au dat. Astfel trebuie să ne așteptăm — serie *Wilson* — la noui declarații, cari să-mi lămurească totodată situația. În orice împrejurare însă, datoriile noastre sunt lămurite. Nici o națiune sau gruparea unei națiuni nu are dreptul să desconsidere sau schimbe în războiul actual, principiile adoptate de toate popoarele, principii privitoare la atenuarea suferințelor și cruzimilor din războiu. Dacă însă, drepturile evidente ale cetățenilor americani ar fi influențate de astfel de tratamente, sau trase la îndoială, păstrându-ne onoarea, nu ne rămâne decât o singură cale de urmat. Nu pot permite influința asupra drepturilor cetățenești americane în nici o direcție.

E vorba de cinstea noastră națională și de aprecierea noastră proprie. Iubim pacea și avem s'o păstrăm, nu însă în contul onoarei noastre. Dacă le-am interzice cetățenilor noștri să profite de drepturile lor, temându-ne că putem ajunge în situație să ni se impună ca să ne validăm drepturile, ar fi o umilire și contribuție la umilirea tuturor drepturilor omenesci de către toate popoarele și sub orice pretext. Dacă îngăduim o singură depășire dela dreptate de aderenți ai drepturilor și îndatoririlor, ne-am schimba ținuta mândră de până acum, aceasta ar însemna desconsiderare și bagatelizarea tuturor rezultatelor obținute. Dacă în locul principiilor am face o cumpănire oportună, am deschide cărarea la noi concesii. Dacă îngăduim o singură depășire dela drept, umilirile ar ține lanț și ni s'ar sfârși în paline toată înălțătatea edificată a dreptului internațional. America nu poate face concesii fără să-și recunoască incapacitatea și fără să depășească hotarele situației sale de stat independent care o are între popoarele lumii.

AVIZ.

Rugăm onorații noștri mușterii, că în cazuri de comenzi să se adreseze direct nouă, trimițând tot la adresa noastră și banii, iar nicidecum la administrația foil. Astfel, ni se va da posibilitatea de a rezolva toate comenzile urgente și punctual.

Cu stimă:

Librăria „Concordia”,
strada Deák Ferencz Nr. 20.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 28 Februarie 1916.

Bătrânii intră sub arme...

Calmi, cu priviri hotărâte, tăcuți se însiruiesc pe stradele Aradului din zorii zilei de astăzi bătrânii în convoiuri nesfârșite. Generația vigoasă, dela vrâsta de 42—50 de ani, cu ziua de astăzi își trimite reprezentanții cei mai aleși, fruntea oamenilor, fruntea satelor, să se îmbrace în uniformă militarească, să-și săvârșiască slujba supremă ce li-o cere vieța...

Vin convoiurile tăcute cu cei mai cumiți soldați, cei mai așezați, cei mai puțin gălăgioși dintre câți i-am văzut trecând pe ulițele Aradului din August 1914. Fărămă de cântec nu sboară de pe buzele lor, fărămă de glumă, fărămă de imprecăție. Și soarele îi îmbracă în dogoarea unei zile de vară, le sărută chipurile înasprite de lupta vieții, și o moleșală covârșitoare răspândește printre rânduri.

S'au așteptat bătrânii să le vină rândul, după atâta potop de voinic ce-a plecat de acasă. Ei vin sub arme cu o pregătire sufletească, dar ei se despărțesc cu mai mult greu de casă, de sat, în urma lor plâng mai mulți, se rup mai multe legături decât în urma celor plecați până aici.

A bătut și acest ceas, și în cinci zile oastea Majestății se va întregi cu rândurile de soldați români atât de potoliți, atât de cumiți...

Bătrânii aceștia sunt supremele contribuții ale trunchiului românesc din monarhie la strângerea oastei sale. Puterea noastră, vigoarea noastră, frumuseța noastră, tot ce are mai distinct, mai scripitor rassa noastră, cu începutul zilelor prime de primăvară ale anului 1916 o trimitem Majestății Sale bătrânului monarh...

Pi-vom răsplătiți politicește în măsura jertfelor noastre supreme? Veni-vor drepturile, revendicările mari naționale, după spargerea asta ne mai pomenită a rândurilor noastre, ori nu?...?

Pentru orfelinatul din Sibiu. Cetim în *L'Indépendance Roumaine* numărul recent care ne sosește la redacție că Societatea ortodoxă națională a femeilor române, vrând să-și dea concursul comitetului doamnelor din Ardeal inițiat la București cu scopul de a aduna ofrande pentru orfelinatul din Sibiu, au decis pentru zilele de 15 și 17 Februarie st. v. două reprezentații de gală la teatrul național.

Carmen Sylva bolnavă. Din București se anunță că regina *Carmen Sylva* suferă de trei zile de influență și pneumonie. Starea generală a boalei este mulțumitoare.

Mari viscole cu zăpadă în Moldova. Cetim în *L'Indépendance Roumaine* dela 25 Februarie: Un grozav viscol cu zăpadă bănuie de trei zile neîntrerupt în întreg ținutul Dorohoiului. În oras, zăpada a trecut înălțimea de un metru, întrerupând toată circulația de pe străzi. S'au înregistrat mai multe accidente personale, chiar cazuri mortale dintre acei pe cari viscolul i-a surprins în drum. Trenurile sosesc cu foarte mari întârzieri și comunicația va fi întreruptă dacă are să ningă într'una.

Nou cutremur de pământ. Un cutremur însoțit de un șgomot surd s'a simțit Marția trecută la Cămeni. Astă dată însă n'a fost de o violență mai remarcabilă și nu s'a simțit de cât de cei cari se găseau chiar la fața locului.

Română decorată. Aflăm cu plăcere că dsoara *Irina Teclu*, fiica dlui profesor *Nicolae Teclu* din Viena, savant chimist și membru al Academiei Române, a primit medalia de onoare de argint cu decorația de războiu, pentru meritele dsale deosebite în conducerea unei secțiuni a spitalului de războiu instalat la școala politehnică din Viena. Felicitări.

Pentru fondul ziaristilor români. D. *Nicolae Popoviciu* preot în Foneu a trimis la administrația ziarului nostru din prilejul împlinirii a 82 ani de etate, suma de 2 coroane pentru fondul ziaristilor români. Mulțumiri!

Distrugerea unei mari mori românești. Se anunță din București: Una din cele mai mari mori din România, a fabricii de făină Christea din Băcău a fost distrusă de un groaznic incendiu. Mari cantități de cereale și făină, au căzut jertfa flăcărilor. Pagubele trec de două milioane franci. La stingerea focului — au fost răniți mai mulți pompieri. Unul a dispărut. Probabil că se află sub dărâmurile morii.

Amânarea deschiderii Universității din Cernăuți. Din Cernăuți se anunță: Cursurile facultății de litere și drept la universitatea d' aici au fost amânate până în luna Mai. Forurile competente au luat aceste dispoziții în vederea evenimentelor ce se petrec pe frontul basarabean. La facultatea teologică cursurile urmează fără întrerupere din luna Noemvrie a anului trecut.

Nou cutremur de pământ în Ardeal. Observatorul cutremurelor de pământ a universității de știință din Budapesta comunică știri primite despre un nou cutremur de pământ obvenit la Turnuroșu. Cutremurul s'a simțit în noaptea de 23 Februarie la ora 11 și 50 minute și a fost cel mai puternic dintre toate celelalte precedente. Locuitorii s'au speriat din somn, tavane și pereți s'au surpat, vagoamele trenurilor din gară s'au ciocnit unele de altele. Cutremurul a fost precedat de un șgomot surd în interiorul pământului.

Accidentul lui D'anunzio. Din Lugano se anunță: Făcând servicii în calitate de pilot, D'Anunzio a primit grave leziuni la ochi.

Suspendarea unui notar român. Notarul comunei Covăsânț George Todorescu a fost suspendat din postul său de către subprefectul comitatului pe motive de neglijență săvârșite în oficiul notarial. Ancheta pornită împotriva notarului român n'a constatat și neglijențe de raport material.

Grăunțe de sămănat. Dela comitetul Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu primim următoarele: În urma vremurilor grele prin cari trecem și în lipsa de brațele necesare la lucrarea pământului, foarte multe locuri, nefiind lucrate după recerînță, nu au putut fi sămănate în toamnă cu grâu. Astfel a rămas încă mult teritoriu spre a se sămăna în primăvară cu spicoase. Întru cât comerțul (negotul) cu bucate peste tot este împiedecat prin dispoziții (orânduiele) extraordinare, ministrul r. u. de agricultură s'a îngrijit ca vânzarea grăunțelor de sămăntă totuși să se poată face și în felul acesta economii să-și poată procura (cumpăra) încă din bună vreme sămănta de trebuință.

Economii lipsiți deci să-și înștiințeze trebuințele de natura aceasta la primăria comunală încă din bună vreme.

Mijlocirea de sămăntă se va face prin organele administrative pe lângă prețurile maximale (cele mai mari), pe cari proprietarii le vor plăti la primirea sămăntelor. De sine înțeles, cei cari se înștiințează din vreme, vor primi la timp sămănta, iar nu cu întârziere.

Atragem deci și pe această cale atențiunea (luarea aminte) economilor la dispozițiile sus-amintite și-i sfătuim să-și înștiințeze cât mai în grabă cantitatea semăntelor, cari le lipsesc. Sibiiu, 17 Ianuarie n. 1916. *Pant. Lucața*, president. *Victor Tordășianu*, secretar.

Mus și Akhlat. *Lokalanzeiger* scrie: Satele *Mus* și *Akhlat* ocuparea cărora o anunță comunicatul oficial rusesc sunt situate la nord de munții Taurus din Armenia. Cea dintâi e situată lângă drumul de țară dela Erzerum, iar a doua la 78 klm. spre nord dela acest drum la drumul lateral dela Khinis lângă lacul Van, care la malul vestic al lacului la 12 km. spre nord dela Bitlis se împreună cu drumul Erzerumului. Bitlis e situat la sud dela pasul ostic din munții Taurus. *Mus* e la 70 klm. iar *Akhlat* la 45 klm. dela Bitlis. Linia Bagdadului nu se poate ajunge la Diarbekr decât numai peste Bitlis. Dela Bitlis la Diarbekr depărtarea este de 170 klm., însă drumul ce leagă aceste orașe, fiindcă trebuie să facă mari curbe este de 300 klm.

Să fie oare numai lipsă de tact?! În numărul de Joi, 24 Februarie a. c. al ziarului „Világ” din Budapesta în rubrica teatrală cetim următoarea apreciere justă:

„*Clopotele amuțite*”. Teatrul național în al doilea ciclu de războiu a reîmprospetat între alte reprize și tendențioasa piesă „*Clopotele amuțite*” a lui Victor Rákosi și Dezider Malonyai. E curios că piesa aceasta și acum se susține în repertoiar deși e lucru cunoscut, că întreagă tendința ei e atâtare pe față și cu cele mai extreme mijloace în contra românimeii ardelenice. În contra acestei piese și pe când era nouă au răsărit nemulțumiri cumpătate cuminti, dar după ce s'a luat dela ordinea zilei, nu s'a mai făcut vorbă de ea. Cu atât mai curios e din partea Teatrului național, că fără de nici un motiv din nou a luat în program și într'una reprezintă „*Clopotele amuțite*” tocmai azi, când războiul ar trebui să aplaneze toate divergențele, căci românimea din Ungaria luptă cu aceeași jefire eroică pentru aceleași scopuri, ca și baka maghiară de pe pustă”.

Păcat că nu se află un Rákosi Victor, care să traducă pe românește piesa aceasta faimoasă și să o trimită soldaților români din tranșee ca să citească ca lectură edificatoare cu ce ne animează pe noi cei de acasă vestiții reprezentanți ai artei dramatice, pe când ei luptă ca lei pe toate fronturile. Ce să-i faci? Așa stăm noi cu armonia! În Budapesta publicul se delectează de „*Clopotele amuțite*”, cari ne alarmează și la Cluj Gombos János scrie piesa „*Vérszerződés*” încercând să risipe neînțelegerile! Oare și Gombos să fie de neamul lui Rákosi Victor? — („*dr-l'*”).

La Librăria „*Concordia*” din Arad se află de vânzare următoarele calendare:

Calendarul Săteanului. Cu ilustrațiuni și mape din războiu (Sibiiu), 30 fil.

Calendarul dela Cluj 20 fil.

Calendarul diecezan (Arad) 50 fil.

Cucu. Calendar umoristic 30 fil.

Calendarul poporului (Sibiiu) 40 fil.

Banii să se trimită înainte adăugând pentru porto de fiecare calendar 10 fil. Pentru cele trimise în chipul acesta Librăria nu ia asupra sa nici o răspundere. Pentru recomandare să se trimită separat 25 fil. până la greutatea de un chilogram.

POSTA REDACȚIEI.

Dlul A. C. — Ți-am trimis două scrisori, în cari te lămuriam asupra sorții acelei poezii de atâta putere și expresivitate. Nu credeam să ajungi și de data asta colaborator de pagini albe... Cele două versuri:

Și dacă vânturi trec spre soare-apune

Peste pământul tău se schimbă 'n rugăciune, ne-au frapat prin nouitatea imaginii. Răspunde-ne. Îți dorim cu toții „cătănie” ușoară.

Dlul I. P. în S. — Nici asta nu merge.

Dlul I. P., poșta de câmp 312. — Trimite-ne altele. Probabil vom putea alege. Salutări.

Blajita. — Nu ne mai aducem aminte. De bună seamă a fost nepublicabilă.

Z. Sasu, Blăjel. — Ai toată dreptatea. Noi însă nu voim ceartă pe tema asta. Dacă nu putem face ceva în bună înțelegere, certaiți am putea face și mai puțin. Domnii respectivi vor da seamă de faptele lor înaintea lui Dumnezeu.

A. Macarle, Vidrasău. — Se va publica atunci, când îi vine rândul, altfel e imposibil.

POSTA ADMINISTRATIEI.

D. Iovița, București. Suma de 20 cor. am primit-o. Observăm însă că abonamentul pentru România face 40 Lei pe an, echivalent cu 48 cor. după cursul de azi.

D. Ștefan Șulariu inv. în Râpa de sus. Abonamentul dv. expiră în 15 Aprilie 1916. „Pagini literare” apar la 1 Martie 1916.

Ultima oră.

FLOTA ITALIANĂ BOMBARDEAZĂ PORTUL DURAZZO.

Budapesta. — Se anunță dela cartierul presei: În marea de flăcări din orașul Durazzo lupta a continuat ore întregi. Flota italiană postată în partea extremă a portului bombardează cu violență orașul.

SUBMARINE ALIATE ÎN BOSFOR?

Berlin. — O telegramă din Londra anunță că un submarin englez străbătând Dardanelele în ziua de 15 Februarie a ajuns în Bosfor unde a torpilat un remorcher și șase șleperi încărcate cu munițiuni.

Agentia Wolff este autorizată să declare, că dela sfârșitul anului trecut nici un submarin dușman n'a pătruns în marea de Marmara.

LUPTELE DIN CAUCAZ.

Rotterdam. — Din Londra se anunță, că Rușii au ocupat întregul lac Van, iar Turcii retrăgându-se spre sud, au evacuat și Hitlis. Pe aripa stângă avangardele rusești au sosit până la câțiva kilometri de Trebizonda (Trapezunt), pe coasta Mării Negre.

INCHIDEREA GRANITEI AUSTRO-ELVEȚIENE.

Lugano. — Se telegrafiază din Zürich: Frontiera austro-elvețiană a fost iarăși închisă.

COMUNICAȚIA ÎNTRE GERMANIA ȘI SCANDINAVIA ÎNTRERUPTĂ.

Copenhaga. — De Marția trecută comunicația între Germania și Scandinavia a fost întreruptă pentru motive necunoscute.

De Vineri ziarele din Copenhaga n'au mai primit nici ele nici o telegramă din Germania.

INTELECTUALI SĂRBI OSÂNDIȚI PENTRU LES MAJESTATE.

Seghedin. — Curtea cu jurați dela tribunalul din Seghedin a desbătut ieri procesul de agitație și les majestate intentat contra intelectualilor sârbi din *Szenttamás* (în Bacica): *Dr. Ivan Zagoritzza* avocat, *Velyko Zagoritzza* șef de poștă, *Marcu Manojlovits* privatier, *Isidor Ivanits* notar comunal, *Ștefan Gavansky* inginer și *Lazar Vuskov* preot, — cu toții acuzați că la o serată organizată în casele șefului de poștă *Velyko Zagoritzza* din numita localitate numiții s'ar fi îmbrățișat cu prizonierii ruși, au băut în sănătatea țarului Rusiei și au cântat imnul național rusesc.

După o lungă desbatere tribunalul a adus următoarea sentință: avocatul *Dr. Ivan Zagoritzza*, șeful de poștă *Velyko Zagoritzza*, *Marcu Manojlovits* și notarul comunal *Isidor Ivanits* au fost osândiți fiecare la câte un an temniță ordinară și câte 600 coroane amendă, precum și la pierderea oficiului pe timp de un an de zile; preotul *Lazar Vuskov* a fost osândit la 2 ani temniță ordinară, 1200 cor. amendă și la pierderea oficiului pe un timp de 2 ani, iar *Ștefan Gavansky* a fost osândit la 7 luni temniță ordinară și 400 coroane amendă.

PRADA FĂCUTĂ LA DURAZZO.

Budapesta. — (Oficial) — Armata austro-ungară a capturat în Durazzo 23 tunuri, 10,000 puști și 17 corăbii cu vâsle și vapoare.

ENTENTA E GATA PENTRU OFENSIVA GENERALĂ ANUNȚATĂ.

Londra. — Lui Daily Telegraph i se anunță din Roma, că telegramele sosite din Rusia spun că trupele rusești au reluat ofensiva în Polonia și în Galiția. Se vestește că și Italienii își vor potența acțiunile pe frontul din Alpi. Sosesc știri și despre preparări de ofensiva în Balcani. Aliații sunt deplin preparați pentru a-propiata ofensivă generală.

Un diplomat s'a exprimat că în luna Martie se va decide războiul. Luna Martie va fi foarte bogată în evenimente.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

„LUCEAFERUL“

institut de economii și credit, societate pe acții în VERSECEZ.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit „LUCEAFERUL“ sunt invitați la

a XXI-a adunare generală ordinară,

pe ziua de 25 Martie 1916 st. n. la 11 ore a. m. în casa proprie (Piața Francisc Iosif 2121).

OBIECTELE:

1. Deschiderea adunării, constatarea membrilor prezenți și constituirea biroului.
 2. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1915.
 3. Raportul comitetului de supraveghere.
 4. Pertractarea bilanțului pro 1915 și distribuirea profitului net. Absolutoriu direcțiunii și comitetului de supraveghere.
 5. Fixarea marcelor de prezență.
- Din ședința direcțiunii ținută în Versecz la 14 Februarie 1916.

Direcțiunea.

N. B. La adunarea generală pot participa cu vot decisiv acei acționari, cari își depun acțiunile la cassa institutului până în 25 Martie a. c. st. n. la 9 ore a. m. sau până la 23 Martie a. c. st. n. la institutele aparținătoare „Solidarității” și la „Banca agronomică din Biserica-albă.

ACTIVA—VAGYON	Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1915. — Mérleg számla 1915. december hó 31-é el	PASSIVA—TEHER	
Cassa în număr — Készpénz	105382 56	Capital social — Alapitőke	600000 —
Portofolial cambial — váltótárca	1948680 11	Fond de rezervă — Tartalék alap	332350 92
Imprumuturi hipotecare: — Jelzálogkölcsönök:		Fond de pensii — Tisztviselői nyugdíjalap	45000 —
a) pe obligațiuni simple — kamatozó kötvényekre	970692.12	Depuneri spre fructificare — Takarékb. tétek	2100069 75
b) replătibile în anuități — törlesztéses kötvényekre	750285.78	Impr. de lombard — Lombard kölcsönök	319000 —
Realități — Ingatlanok	146392 80	Imprumuturi hipot. cedate — Engedményezett jelz. kölcsönök	1021454 08
Efecte — Értékpapírok	633468	Reescompt — Visszleszámitolás	411231 —
Debitori în Cont-Curent — Folyó-számla adósok	172702 01	Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	1444 —
Diverse conturi debitoare — Adósok	2809 40	Diverse conturi creditoare — Hitelezők	35875 62
Credite pe Obligațiuni cu cavenți — Kötelezv.-kölc. kezesség mellett	68652 08	Depozite — Letétek	383807 —
Mobiliar — Felszerelés	10800 —	Poziții tranzitoare — Átmeneti tételek	32825 18
amortizare — leírás	1100 —	Profit curat — Tiszta nyereség	34973 26
Depozite — Letétek	383807 —		
Interese transitoare: — Átmeneti kamatok:			
la efecte, reescompt și impr. hip. cred. — Értékpapírok visszleszámitolt váltók és enged. kölc. után	20513.75		
interese restante la impr. intabulate — Hátralékos bekebelezett köl. után	104945 20		
	5318030 81		5318030 81

DEBIT — TARTOZIK Contul Profit și Perderi — Nyereség- és veszteségszámla. CREDIT — KÖVETEL

Inferese: — Kamatok:		Interese: — Kamatok:	
pentru depuneri spre fructif. — takarékbetétek után	103579.93	dela cambii de bancă — leszámitolt váltóktól	169743 93
recompt — visszleszámitolt váltók után	66313.86	dela imprumuturi hipotecare — jelzálogkölcsönöktől	108752 13
imprumuturi hip. cedate — engedményezett jelz. kölcsönök után	46383.76	dela credite pe Obligațiuni cu cavenți — Kezességi kötelevénykölc. után	6250 93
impr. pe efecte proprii — Lombard kölc. után	20454 89	dela conto curent — folyó számlák után	9134.20
	236732 44	dela efecte — értékpapir jövedelem	30627.50
Spese: — Költségek:		Chirie — Házbérek	8876 —
salare — fizetések	22144.68	Proviziuni și diverse venit — Jutalékok és különféle bevételek	11703 70
bani de cvartir — lakbér	2850 —		
chirie — házbér	3000 —		
marce de prezență — jelenléti jegyek	1600 —		
spese de cancelarie — irodai költségek	10055.39		
	39650 07		
Contribuție: — Adó:			
erarială și comunală — állami és községi	21735.07		
10 % după interesele de depuneri — 10% a betéti kamatok után	10358 19		
	32093 26		
Descrieri: — Leírások:			
din mobiliar — a felszerelésből	1100 —		
din spese de protest — Ovás költségekből	539.36		
	1639 36		
Profit curat — Tiszta nyereség	34973 26		
	345088 39		345088 39

Director executiv — Vezér igazgató:
Dr. Petru Zepeniag m. p.

Versecz, la 31 Decembrie 1915

Pentru contabilitate — A könyvelésért
Lazar Ciuta m. p.

DIRECȚIUNEA: — Az IGAZGATÓSÁG:

Adam Barbu m. p. Avram Corcea m. p. Pavel Corcea m. p. Dr. Ludovic Méhes m. p. Dr. Aureliu Novacu m. p. Ioan M. Roșiu m. p. Traian Oprea m. p. Dr. Iuliu Tăm'șiel m. p.

Subscrisul comitet examinand conturile prezente le-am aflat corecte. — Aluliróit felügyelő bizottság jelen mérleget megvizsgálta s helyesnek találta.

Versecz la 14 Februarie 1916.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG.

Bartolomei Panciovan m. p.

Dominic Rațiu m. p.

Dr. Mihai Spărioseu m. p.

Ioanichie Neagoe m. p.

RAPORTUL COMITETULUI DE SUPRAVEGHIERE

Onorată adunare generală!

Subsemnații am examinat încheierea anuală din 1915 și am aflat, că aceea e compusă pe baze solide.

Vă propunem să binevoiți:

1. A aproba bilanțul.
2. A dispune distribuția profitului curat în conformitate cu propunerea Direcțiunii, la care și noi ne alăturăm.
3. A da absolutoriul atât Direcțiunii cât și Comitetului de supraveghere.

Din ședința comitetului de supraveghere ținută în Versecz la 14 Februarie 1916.

Comitetul de supraveghere:

Bartolomei Panciovan m. p.

Ioanichie Neagoe m. p.

Dominic Rațiu m. p.

Dr. Mihai Spărioseu m. p.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Editor responsabil: LAURENTIU LUCA.